TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. sausio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Energetika – Gamtinių dujų vidaus rinka – Direktyva 2009/73/EB – 3 straipsnio 1 dalis – Valstybių narių įsipareigojimai gamtinių dujų įmonių atžvilgiu – Vartotojų apsauga – 40 ir 41 straipsniai – Reguliavimo institucijos įgaliojimai – Gamtinių dujų įmonei tenkančios skaidrumo pareigos vartotojų atžvilgiu neįvykdymas – Sankcijų už tą patį pažeidimą kumuliacija – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis – Teisė nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką – *Ne bis in idem* – 52 straipsnio 1 dalis – Naudojimosi šia pagrindine teise apribojimai – Proporcingumo principas“

Byloje C-205/23

dėl *Tribunalul Bucureşti* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) 2023 m. vasario 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. kovo 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Engie România SA

prieš

Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einanti antrosios kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, trečiosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Jääskinen, M. Gavalec ir N. Piçarra (pranešėjas),

generalinis advokatas A. Rantos,

posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. balandžio 24 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Engie România SA*, atstovaujamos *avocați* L. Chiurtu, N.-V. Dinu, R. Iancu, I. Katona ir A. Radu,

* Proceso kalba: rumunų.

– *Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei*, atstovaujamos G.-S. Niculescu, A.-M. Riling, C. Vernea ir A. Zorzoană,

– Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. Antonie, E. Gane, R. I. Hațieganu ir A. Rotăreanu,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos K. Boskovits ir C. Kokkosi,

– Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet, L. Nicolae ir T. Scharf,

susipažinęs su 2024 m. liepos 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009, p. 94), 3 straipsnio 1 dalies, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 50 ir 52 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant gamtinių dujų įmonės *Engie România SA* (toliau – *Engie*) ir *Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei* (Nacionalinė energetikos sektoriaus reguliavimo institucija, Rumunija; toliau – ANRE) ginčą dėl pastarosios surašyto protokolo, kuriuo konstatuojamas *Engie* padarytas administracinis nusižengimas ir už jį skiriama sankcija.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Chartija

3 Chartijos 50 straipsnis „Teisė nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką“ suformuluotas taip:

„Niekas negali būti antrą kartą teisiamas ar baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios [Europos] Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą.“

4 Chartijos 52 straipsnio „Teisių ir principų taikymo sritis ir aiškinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Bet koks šios Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

Direktyva 2009/73

5 Direktyvos 2009/73 48 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Vartotojų interesams šioje direktyvoje turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio ir paslaugų kokybė turėtų būti svarbiausia gamtinių dujų įmonių pareiga. Reikia stiprinti ir užtikrinti esamas vartotojų teises ir jos turėtų būti skaidresnės. Nustatant vartotojų apsaugą, turėtų būti užtikrinama, kad Bendrijoje visi vartotojai iš konkurencingos rinkos gautų naudos. Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, jei taip numato valstybė narė, reguliavimo institucijos.“

6 Šios direktyvos 2 straipsnyje įtvirtinta:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

<…>

25. namų ūkio vartotojas – vartotojas, perkantis gamtines dujas naudoti savo namų ūkio reikmėms;

<…>

27. galutinis vartotojas – vartotojas, perkantis gamtines dujas savo reikmėms;

<…>“

7 Minėtos direktyvos 3 straipsnis „Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga“ suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad, nepažeidžiant 2 dalies, gamtinių dujų įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosauginiu požiūriu tvarią gamtinių dujų rinką, bei nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.

2. Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas Sutarties nuostatas, visų pirma į [SESV 106 straipsnį], valstybės narės gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, energiją iš atsinaujinančių išteklių ir klimato apsaugą. <…>

3. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus, ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės. <…> Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. <…> Bent namų ūkio vartotojų atžvilgiu tos priemonės turi apimti I priede nustatytas priemones.

<…>“

8 Tos pačios direktyvos 40 straipsnyje „Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai“ nustatyta:

„Vykdydama šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 41 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas, ir nepažeisdama jų kompetencijos, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

<…>

g) užtikrinti naudą vartotojams dėl efektyvaus jų nacionalinių rinkų veikimo, skatinant veiksmingą konkurenciją ir padedant užtikrinti vartotojų apsaugą;

<…>“

9 Direktyvos 2009/73 41 straipsnio „Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai“ 1 ir 4 dalyse įtvirtinta:

„1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

<…>

i) stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad gamtinių dujų įmonės laikytųsi skaidrumo įsipareigojimų;

<…>

o) padėti kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant nustatytas I priede, būtų veiksmingos ir vykdomos;

<…>

4. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas. Šiuo tikslu reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:

a) priimti privalomus sprendimus dėl gamtinių dujų įmonių;

b) atlikti dujų rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam rinkos veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones. <…>;

<…>

d) pagal šią direktyvą arba bet kokį atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos ar Agentūros sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas. <…>;

<…>“

10 Šios direktyvos I priedo „Vartotojų apsaugos priemonės“ 1 punktas suformuluotas taip:

„Nepažeidžiant Bendrijos taisyklių dėl vartotojų apsaugos, < > 3 straipsnyje nurodytos priemonės skirtos užtikrinti, kad vartotojai:

<…>

c) gautų skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei apie standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis dujų tiekimo paslaugomis ir naudojimusi jomis;

<…>“

Rumunijos teisė

Įstatymas Nr. 363/2007

11 2007 m. gruodžio 21 d. *Legea Nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor* (Įstatymas Nr. 363/2007 dėl kovos su nesąžininga ekonominės veiklos vykdytojų praktika, kuriuo teisės aktai suderinami su ES vartotojų apsaugos teisės normomis; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 899, 2007 m. gruodžio 28 d.) į Rumunijos teisę perkeliama 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, 2005, p. 22).

Įstatymas Nr. 123/2012

12 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2012 m. liepos 10 d. *Legea energiei electrice și a gazelor naturale Nr. 123/2012* (Įstatymas Nr. 123/2012 dėl elektros energijos ir gamtinių dujų; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 485, 2012 m. liepos 16 d.) 143 straipsnio 1 dalies k punkte nustatyta:

„Gamtinių dujų tiekėjas, be kita ko, privalo:

<…>

k) pateikti galutiniams vartotojams skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus, atsižvelgiant į aplinkybes, taip pat apie bendras prieigos prie jo teikiamų paslaugų ir naudojimosi jomis sąlygas.“

13 Šio įstatymo 194 straipsnio 24bis punkte nurodyta:

„Nuostatų, reglamentuojančių veiklą gamtinių dujų sektoriuje, pažeidimu laikomas: <…> gamtinių dujų rinkos dalyvių įsipareigojimų, jiems tenkančių pagal 143 straipsnio 1 dalį, 144bis straipsnį ir 145 straipsnio 4 dalies g punktą, nevykdymas.“

14 Pagal minėto įstatymo 195 straipsnio 1 dalies 2 punkto c papunktį už šiuos pažeidimus skiriama nuo 20 000 iki 400 000 Rumunijos lėjų (RON) (nuo maždaug 4 000 iki maždaug 80 000 EUR) bauda.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 2021 m. rugsėjo 14 d. protokolu, kuriuo konstatuojamas padarytas administracinis nusižengimas ir už jį skiriama sankcija *Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor* (Nacionalinė vartotojų apsaugos institucija, Rumunija; toliau – ANPC), remdamasi Įstatymu Nr. 363/2007, pripažino, kad vykdydama ekonominę veiklą *Engie* pasitelkė klaidinančią ir agresyvią komercinę praktiką. Protokole konstatuota, kad *Engie* suklaidino vartotojus, nes vienašališkai pranešė jiems apie pradiniame pasiūlyme nustatytos kainos pasikeitimą praėjus trims mėnesiams, nors pradinė kaina turėjo galioti dvylika mėnesių.

16 Tos pačios dienos sprendimu ši institucija nurodė bendrovei nutraukti tokią praktiką, sustabdyti veiklą iki tos praktikos nutraukimo ir nekeisti namų ūkio vartotojams tiekiamų gamtinių dujų kainos.

17 2021 m. spalio 11 d. ANRE surašė administracinio nusižengimo protokolą ir skyrė bendrovei sankciją (toliau – ANRE protokolas). Ji konstatavo, kad *Engie*, kaip licencijuota gamtinių dujų tiekėja, be kita ko, neįvykdė skaidrumo pareigos, nustatytos Įstatymo Nr. 123/2012, kuriuo į Rumunijos teisę perkeliama Direktyva 2009/73, 143 straipsnio 1 dalies k punkte, ir skyrė jai kelias administracines baudas, iš viso – 800 000 RON (maždaug 160 000 EUR). Ši institucija nustatė, kad *Engie*, pirma, padarė pažeidimų, susijusių su tam tikrų gamtinių dujų tiekimo pasiūlymų turiniu, ir, antra, pakankamai aiškiai nenurodė turinti teisę keisti su vartotojais sudarytose sutartyse nurodytą gamtinių dujų tiekimo kainą.

18 ANRE nurodė *Engie* pranešti savo dvylikai galutinių ANRE protokole nurodytų vartotojų, kad gamtinių dujų kaina, dėl kurios ji įsipareigojo išankstiniame sutarties pasiūlyme, bus išlaikyta, taip pat panaikinti sutarties pakeitimus, apie kuriuos pranešta vartotojams. Be to, institucija nurodė *Engie* nustatyti visus galutinius vartotojus, kurie priėmė tipinius fiksuotos kainos pasiūlymus juose numatytu laikotarpiu ir kuriems vėliau buvo išsiųsti pranešimai bei sutarties pakeitimai, kuriais pranešama apie tiekiamų gamtinių dujų kainos padidinimą prieš pasibaigiant šiam laikotarpiui, ir pranešti šiems vartotojams apie šiuose pasiūlymuose nurodytos fiksuotos gamtinių dujų kainos išlaikymą, taip pat panaikinti šiuos sutarties pakeitimus.

19 *Engie* dėl ANRE protokolo pateikė skundą *Judecătoria Sectorului 4 București* (Bukarešto 4-osios apylinkės pirmosios instancijos teismas, Rumunija). 2022 m. kovo 14 d. sprendimu šis skundas buvo atmestas kaip nepagrįstas.

20 *Engie* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

21 Tas teismas pirmiausia siekia išsiaiškinti, ar ANRE gali gamtinių dujų įmonei, kuri, institucijos teigimu, pažeidė skaidrumo pareigą vartotojų atžvilgiu, nurodyti taikyti kitokią kainą nei rinkos kaina, nustatyta remiantis laisvo kainų nustatymo principu, kuris, pasak minėto teismo, kyla iš Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 dalies.

22 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, viena vertus, tiek ANRE, tiek ANPC iš esmės konstatavo tą pačią veiką: pirmoji – Įstatymo Nr. 123/2012 143 straipsnio 1 dalies k punkte įtvirtintos „skaidrumo pareigos pažeidimą“, o antroji – „klaidinančią ir agresyvią komercinę praktiką vartotojų atžvilgiu“, kaip tai suprantama pagal Įstatymą Nr. 363/2007. Kita vertus, jis konstatavo, kad tiek ANRE, tiek ANPC skirtingais aktais *Engie* nustatė tą pačią pareigą ištaisyti padėtį, t. y. atstatyti „2021 m. balandžio mėn. tipiniame pasiūlyme“ nustatytą kainą, o ši buvo gerokai mažesnė už gamtinių dujų pirkimo laisvojoje rinkoje kainą.

23 Taigi šis teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti Chartijos 50 straipsnį ir 52 straipsnio 1 ir 3 dalis, atsižvelgiant į Įstatymo Nr. 363/2007 ir Įstatymo Nr. 123/2012 taikymą, siekiant paaiškinti šio 50 straipsnio taikymą, „kai už tą pačią veiką baudžiama du kartus, remiantis skirtingais teisiniais pagrindais“.

24 Šiomis aplinkybėmis *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar dėl tariamo skaidrumo pareigos, perkeltos į nacionalinę teisę ir tenkančios gamtinių dujų tiekėjams namų ūkio vartotojų atžvilgiu, pažeidimo, kuris pagal šią teisę laikomas administraciniu nusižengimu, kompetentinga nacionalinė institucija taip pat gali įpareigoti gamtinių dujų tiekėją savo santykiuose su vartotojais taikyti administracine tvarka nustatytą kainą, kurią apskaičiuojant neatsižvelgiama į laisvo kainų formavimo gamtinių dujų rinkoje principą, įtvirtintą [Direktyvos 2009/73] 3 straipsnio 1 dalyje?

2. Ar aplinkybė, kad sankcijas gamtinių dujų tiekėjui skiria tiek vartotojų apsaugos institucija, tiek energetikos sektoriaus reguliavimo institucija, parengdamos du atskirus nusižengimų protokolus, kuriuose tiekėjui nustatomos tos pačios priemonės (administracinių aktų, kuriais nustatomos priemonės, dubliavimas), gali būti laikoma pateisinamu [teisės nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką] apribojimu, kaip tai suprantama pagal [Chartijos] [50] straipsnį, o gal taip ši [teisė] pažeidžiama?

Ar toks skirtingų valdžios institucijų priimtų aktų, kuriais už tapačias veikas taikomos tos pačios priemonės, kumuliavimas atitinka proporcingumo principą?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

25 2024 m. liepos 11 d. paskelbus generalinio advokato išvadą, dokumentu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo tų pačių metų rugpjūčio 28 d., *Engie*, remdamasi Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsniu, paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį, kad galėtų pateikti papildomų teisinių argumentų, kurie, jos nuomone, gali turėti lemiamos įtakos Chartijos 50 straipsnio aiškinimui ir dėl kurių būtina patikslinti šiai nuostatai skirtoje jurisprudencijoje nustatytus vertinimo kriterijus.

26 Pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį, išklausęs generalinį advokatą, Teisingumo Teismas gali bet kada nutarti pradėti ar atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, jeigu šalis pateikė naujų faktinių aplinkybių, kurios gali būti lemiamos šiam teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.

27 Šiuo atveju Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, pažymi, kad *Engie* nepateikė jokių naujų faktinių aplinkybių, kurios turėtų lemiamos įtakos sprendimui, kurį Teisingumo Teismas turi priimti šioje byloje. Be to, Teisingumo Teismas mano, kad jam pateikta visa informacija, reikalinga sprendimui priimti, ir kad nagrinėjant tą bylą nereikia remtis argumentu, dėl kurio šalys jame nebuvo pateikusios nuomonės.

28 Tokiomis aplinkybėmis nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

Dėl priimtinumo

29 ANRE ir Rumunijos vyriausybė teigia, kad pirmasis klausimas nepriimtinas, nes grindžiamas faktinių aplinkybių vertinimu, kuris neatitinka pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos. ANRE protokole nebuvo nustatyta konkreti gamtinių dujų tiekimo *Engie* vartotojams kaina ir bendrovei nebuvo tuo pagrindu skirta sankcija. Protokolu jai buvo tik nurodyta atstatyti dujų tiekimo kainą, taikytą iki tariamo skaidrumo pareigos vartotojų atžvilgiu pažeidimo.

30 Vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, tik nacionalinis teismas yra kompetentingas nustatyti ir vertinti pagrindinės bylos faktines aplinkybes. Teisingumo Teismas turi kompetenciją priimti sprendimą dėl taikytinos Sąjungos teisės išaiškinimo ar galiojimo tik atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytas faktines ir teisines aplinkybes, siekdamas šiam teismui pateikti informacijos, naudingos sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti. Taigi, Teisingumo Teismas neturi abejoti faktinių aplinkybių vertinimu, kuriuo paremtas prašymas priimti prejudicinį sprendimą (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Schweppes*, C-291/16, EU:C:2017:990, 21 ir 22 punktus).

31 Be to, prejudiciniams klausimams, susijusiems su Sąjungos teise, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Coty Germany*, C-567/18, EU:C:2020:267, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Šiuo atveju taip nėra. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Direktyvos 2009/73 nuostatos, kurias prašoma išaiškinti, yra tiesiogiai susijusios su ginču pagrindinėje byloje, o šis kilo dėl nacionalinės reguliavimo institucijos gamtinių dujų įmonei taikytų priemonių, vadovaujantis nacionalinės teisės aktais, kuriais ši direktyva perkeliama į Rumunijos teisę. Be to, šiame prašyme yra pakankamai informacijos, kuri leidžia nustatyti pirmojo klausimo apimtį ir pateikti į jį naudingą atsakymą.

33 Vadinasi, šis klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

34 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama nacionalinei energetikos reguliavimo institucijai, konstatavusiai, kad gamtinių dujų tiekėjas pakeitė šio produkto tiekimo kainą ir taip neįvykdė skaidrumo pareigos savo vartotojų atžvilgiu, įpareigoti jį taikyti iš pradžių su jais sudarytose sutartyse nustatytą kainą.

35 Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad gamtinių dujų įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosaugos požiūriu tvarią gamtinių dujų rinką, ir nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.

36 Nors nė vienoje Direktyvos 2009/73 nuostatoje tiesiogiai nenurodyta, kad gamtinių dujų tiekimo kaina turi būti nustatoma atsižvelgiant į pasiūlą ir paklausą, šis reikalavimas kyla iš paties šios direktyvos tikslo ir bendros sistemos, nes ja siekiama sukurti gamtinių dujų vidaus rinką, kuri būtų visiškai ir realiai atvira ir konkurencinga ir kurioje visi vartotojai galėtų laisvai pasirinkti tiekėjus, o visi tiekėjai – laisvai tiekti produktus savo klientams (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

37 Vis dėlto minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms leidžiama gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms nustatyti „įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas“ kurie, be kita ko, gali būti susiję su „tiekimo <…> kaina“. Tokios priemonės turi būti priimtos vadovaujantis bendrais ekonominiais interesais ir turi būti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, nediskriminacinės, jas turi būti galima patikrinti, jos turi garantuoti Sąjungos dujų įmonėms vienodas teises nacionalinių vartotojų atžvilgiu, kartu „visapusiškai atsižvelgiant“ į atitinkamas SESV nuostatas, o visų pirma į jos 106 straipsnį (pagal analogiją žr. 2010 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Federutility ir kt.*, C-265/08, EU:C:2010:205, 21 ir 22 punktus).

38 Be to, pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 3 dalį valstybės narės privalo imtis tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus, kaip jie suprantami pagal jos 2 straipsnio 27 punktą, taip pat užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų ir bendros informacijos skaidrumu. Šios priemonės turi apimti tos direktyvos I priede išvardytas priemones (bent jau kalbant apie namų ūkio vartotojus, kaip jie suprantami pagal jos 2 straipsnio 25 punktą).

39 Pagal šio priedo 1 punkto c papunktį Direktyvos 2009/73 3 straipsnyje nurodytos priemonės turi užtikrinti, kad vartotojai gautų skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis dujų tiekimo paslaugomis ir naudojimusi jomis, kad galėtų, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos tikslą, visų pirma įgyvendinti savo teisę atsisakyti sutarties arba ginčyti tiekimo kainos pakeitimą (pagal analogiją žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Stadtwerke Neuwied*, C-765/18, EU:C:2020:270, 29 punktą).

40 Tuo tikslu pagal Direktyvos 2009/73 41 straipsnio 1 dalies i ir o punktus nacionalinei reguliavimo institucijai pavedamos pareigos užtikrinti, kad gamtinių dujų įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų, ir padėti kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant nustatytas šios direktyvos I priede, būtų veiksmingos ir vykdomos.

41 Be to, iš Direktyvos 2009/73 40 straipsnio g punkto matyti, kad nacionalinė reguliavimo institucija, atsižvelgdama į šios direktyvos 41 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, privalo imtis visų pagrįstų priemonių, siekdama užtikrinti naudą vartotojams dėl efektyvaus jų nacionalinių rinkų veikimo ir padėti užtikrinti vartotojų apsaugą, o būtent jų interesams, kaip matyti iš tos direktyvos 48 konstatuojamosios dalies, direktyvoje skiriama daugiausia dėmesio.

42 Galiausiai iš Direktyvos 2009/73 41 straipsnio 4 dalies matyti, kad reguliavimo institucijoms turi būti suteikti įgaliojimai visų pirma priimti privalomus sprendimus dėl gamtinių dujų įmonių (a punktas), atlikti dujų rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam rinkos veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones (b punktas), taip pat šioje direktyvoje nustatytų įpareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas (d punktas).

43 Šiuo atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ANRE konstatavo, jog *Engie* pažeidė Įstatymo Nr. 123/2012 143 straipsnio 1 dalies k punkte numatytą skaidrumo pareigą, nes pakankamai aiškiai nenurodė vartotojams turinti teisę per pradinį dvylikos mėnesių laikotarpį keisti su jais pagal „tipinį pasiūlymą“ sudarytose sutartyse nurodytą gamtinių dujų tiekimo kainą. Todėl ANRE skyrė bendrovei *Engie* baudą, taip pat nurodė jai, vykdant taisomąją priemonę, atstatyti 2021 m. balandžio mėn. pradinėje sutartyje nustatytą kainą.

44 Reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 35 ir 42 punktų, tokiomis priemonėmis, kurių pasirinkimas priklauso valstybių narių diskrecijai, įgyvendinami nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimai, suteikti pagal Direktyvos 2009/73 40 ir 41 straipsnius, siekiant užtikrinti su vartotojais sudarytų sutarčių sąlygų skaidrumą. Taigi šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą.

45 Be to, priemonė, susijusi su pradinėje tiekimo sutartyje nustatytos kainos atstatymu, neprieštarauja šio sprendimo 36 punkte nurodytam reikalavimui, kad gamtinių dujų tiekimo kaina turi būti nustatoma atsižvelgiant į pasiūlą ir paklausą. Iš tiesų, pasirinkdama šią priemonę, nacionalinė reguliavimo institucija nepasinaudojo savo įgaliojimais nustatyti kainą dujų tiekimo sutartyse, tačiau nurodė tiekėjui šiose sutartyse atstatyti kainą, nustatytą bendru tiekėjo ir atitinkamo vartotojo susitarimu.

46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama nacionalinei energetikos reguliavimo institucijai, konstatavusiai, kad gamtinių dujų tiekėjas pakeitė šio produkto tiekimo kainą ir taip neįvykdė skaidrumo pareigos savo vartotojų atžvilgiu, įpareigoti jį taikyti iš pradžių su jais sudarytose sutartyse nustatytą kainą.

Dėl antrojo klausimo

47 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 50 straipsnis, siejamas su jos 52 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog gamtinių dujų tiekėjui, remiantis skirtingais nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkeliamos atitinkamai Direktyva 2009/73 ir Direktyva 2005/29, būtų taikomos dvi sankcijos už tapačias veikas.

48 Chartijos 50 straipsnyje nustatyta, kad „[n]iekas negali būti antrą kartą teisiamas ar baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą“. Pagal šią pagrindinę teisę, *ne bis in idem* principo išraišką, yra draudžiamas kumuliacinis persekiojimas ir baudžiamojo pobūdžio sankcijų taikymas už tą pačią veiką ir tam pačiam asmeniui (šiuo klausimu žr. 2018 m. kovo 20 d. Sprendimo *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, 25 punktą ir 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Pirma, Chartijos 50 straipsnis taikomas ne tik persekiojimui ir sankcijoms, kurie nacionalinėje teisėje kvalifikuojami kaip „baudžiamojo pobūdžio“; jis taip pat apima, neatsižvelgiant į tokį kvalifikavimą pagal nacionalinę teisę, persekiojimą ir sankcijas, kurie turi būti laikomi esančiais baudžiamojo pobūdžio dėl paties pažeidimo pobūdžio arba sankcijos, kuri gali būti skirta atitinkamam asmeniui, griežtumo (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 25 ir 26 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Šis griežtumas vertintinas atsižvelgiant į atitinkamose nuostatose numatytą maksimalią bausmę (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Volkswagen Group Italia ir Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, EU:C:2023:663, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Pagal kriterijų, susijusį su pažeidimo pobūdžiu, reikia patikrinti, ar aptariama sankcija, be kita ko, siekiama baudžiamojo tikslo, nepaisant to, kad ja taip pat siekiama prevencinio tikslo. Iš tiesų baudžiamosios sankcijos jau vien dėl savo pobūdžio skirtos ir už neteisėtus veiksmus nubausti, ir jų prevencijai užtikrinti. Tačiau priemonė, kuria siekiama tik atlyginti dėl atitinkamo pažeidimo padarytą žalą, nėra baudžiamojo pobūdžio (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Volkswagen Group Italia ir Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, EU:C:2023:663, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

51 Šiuo atveju iš šio sprendimo 16 ir 43 punktuose nurodytų priemonių matyti, kad taisomąja priemone, kuria tiekėjui nurodoma atstatyti 2021 m. balandžio mėn. pradinėje sutartyje nustatytą kainą, yra *a priori* apsiribojama tik nagrinėjamu pažeidimu padarytos žalos atlyginimu, kaip tai suprantama pagal ankstesniame šio sprendimo punkte nurodytą jurisprudenciją (tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).

52 Be to, kalbant apie ANPC ir ANRE bendrovei *Engie* skirtas finansines sankcijas, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal Įstatymo Nr. 123/2012 194 straipsnio 24bis punktą ir 195 straipsnio 1 dalies 2 punkto c papunktį už šio įstatymo 143 straipsnio 1 dalies k punkte numatytos skaidrumo pareigos pažeidimą skiriama bauda nuo 20 000 iki 400 000 RON. Tuo pagrindu ir atsižvelgdama į įvairius *Engie* padarytus administracinius nusižengimus ANRE skyrė jai iš viso 800 000 RON (maždaug 160 000 EUR) baudą. Be to, Rumunijos vyriausybė ir *Engie* savo rašytinėse pastabose nurodė, kad ANPC skyrė *Engie* 150 000 RON (maždaug 30 000 EUR) baudą.

53 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į visą jo turimą informaciją ir į atitinkamose nacionalinėse nuostatose, kurias ANPC ir ANRE taikė *Engie*, numatytas maksimalias sumas, šios sankcijos yra pakankamai griežtos, kad jas būtų galima pripažinti „baudžiamojo pobūdžio sankcijomis“.

54 Antra, yra dvi Chartijos 50 straipsnio taikymo sąlygos: pirma, turi būti priimtas ankstesnis galutinis sprendimas (sąlyga *bis*) ir, antra, šis sprendimas ir vėlesnis persekiojimas ar sprendimai turi būti susiję su tomis pačiomis veikomis (sąlyga *idem*) (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 28 punktą).

55 Dėl sąlygos *bis* pažymėtina, jog tam, kad teismo sprendimas būtų laikomas galutiniu sprendimu dėl veikų, dėl kurių vyksta antrasis procesas, būtina ne tik tai, kad sprendimas būtų įsiteisėjęs pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus, bet ir tai, kad jis būtų priimtas įvertinus bylos esmę (2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Pagal Chartijos 50 straipsnį, kai yra toks sprendimas, baudžiamasis persekiojimas už tą pačią veiką negali būti pradėtas ar tęsiamas (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Volkswagen Group Italia ir Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, EU:C:2023:663, 59 punktą).

56 Šiuo atveju Teisingumo Teismo turimos bylos medžiaga rodo, kad ANPC *Engie* skirta sankcija buvo užginčyta Rumunijos teismuose ir galutinai panaikinta dėl šios institucijos kompetencijos nebuvimo. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patvirtintų šias aplinkybes, ankstesniame punkte nagrinėta sąlyga *bis* nebūtų įvykdyta.

57 Vis dėlto, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad nagrinėjamu atveju sąlyga *bis* yra įvykdyta, dėl sąlygos *idem* pažymėtina, kad iš paties Chartijos 50 straipsnio formuluotės matyti, jog pagal šį straipsnį draudžiama persekioti tą patį asmenį arba skirti jam baudžiamąsias sankcijas daugiau nei vieną kartą už tą pačią nusikalstamą veiką. Tam svarbus kriterijus yra faktinių aplinkybių tapatumas, suprantamas kaip konkrečių neatskiriamai tarpusavyje susijusių aplinkybių, dėl kurių atitinkamas asmuo išteisinamas arba galutinai nuteisiamas, visuma. Veikos ir saugomo teisinio intereso teisinis kvalifikavimas pagal nacionalinę teisę neturi reikšmės konstatuojant, ar egzistuoja ta pati nusikalstama veika, nes Chartijos 50 straipsnio teikiamos apsaugos apimtis negali skirtis atskirose valstybėse narėse (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 31, 33 ir 34 punktus).

58 Kadangi pagal sąlygą *idem* reikalaujama, kad faktinės aplinkybės būtų identiškos, Chartijos 50 straipsnis netaikomas, kai atitinkamos faktinės aplinkybės yra tik panašios. Iš tikrųjų faktinių aplinkybių tapatumas suprantamas kaip konkrečių aplinkybių, susiklosčiusių dėl įvykių, kurie iš esmės yra tie patys, nes juose dalyvauja tas pats asmuo ir jie neatskiriamai tarpusavyje susiję laiko ir erdvės atžvilgiu, visuma (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 36 ir 37 punktus).

59 Šiuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 22 punkto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, viena vertus, atitinkamoms administracinėms procedūroms pasibaigus, tiek ANRE, tiek ANPC konstatavo tas pačias veikas, t. y. pirmoji jas pripažino Įstatymo Nr. 123/2012 143 straipsnio 1 dalies k punkte įtvirtintos „skaidrumo pareigos pažeidimu“, o ANPC – „klaidinančia ir agresyvia komercine praktika vartotojų atžvilgiu“, kaip tai suprantama pagal Įstatymą Nr. 363/2007.

60 Trečia, Chartijos 50 straipsnyje garantuojamos pagrindinės teisės nebūti du kartus persekiojamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką įgyvendinimo apribojimą, taigi ir persekiojimo ar baudžiamojo pobūdžio sankcijų kumuliaciją, galima pateisinti jos 52 straipsnio 1 dalimi. Šios dalies pirmame sakinyje nurodyta, kad bet koks Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Pagal tos pačios dalies antrą sakinį, remiantis proporcingumo principu, šių teisių ir laisvių apribojimai galimi tik tuo atveju, jeigu jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendruosius interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

61 Kiek tai susiję, pirma, su Chartijos 50 straipsnyje užtikrinamos pagrindinės teisės esmės laikymusi, taip iš esmės yra tuomet, kai nacionalinės teisės aktai numato tik galimybę kumuliatyviai taikyti persekiojimą ir sankcijas pagal skirtingus teisės aktus (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 43 punktą). Taip yra nagrinėjamu atveju, nes *Engie* sankcijos buvo skirtos remiantis skirtingais nacionaliniais teisės aktais, kuriais atitinkamai į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2009/73 ir Direktyva 2005/29.

62 Antra, dėl proporcingumo principo laikymosi primintina, jog pagal jį reikalaujama, kad nacionalinės teisės aktuose numatytas kumuliatyvus persekiojimo ir sankcijų taikymas neviršytų to, kas tinkama ir būtina šiais teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti. Esant galimybei rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai ribojančią, o jos sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi nurodytiems tikslams (2018 m. kovo 20 d. Sprendimo *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Vis dėlto sankcijų kumuliacija gali būti pateisinama, kai dviejų skirtingų institucijų pradėtu persekiojimu siekiama vienas kitą papildančių tikslų, susijusių su skirtingais tų pačių pažeidimų aspektais. Iš tiesų, susidūrusios su tam tikrais bendrovei žalingais veiksmais viešosios valdžios institucijos gali teisėtai pasirinkti papildomas teisines priemones, taikydamos įvairias nuoseklią visumą sudarančias procedūras tam, kad įvairiais aspektais spręstų atitinkamą socialinę problemą, su sąlyga, kad šie kartu vertinami teisiniai atsakymai atitinkamam asmeniui nereiškia pernelyg didelės naštos (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 49 ir 50 punktus).

64 Kaip priminta šio sprendimo 38–41 punktuose, su vartotojais sudarytų sutarčių sąlygų skaidrumu susijusiomis priemonėmis, kurias gali priimti nacionalinės reguliavimo institucijos pagal Direktyvą 2009/73, siekiama užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą. Todėl, kaip nurodyta šio sprendimo 36 punkte, minėtomis priemonėmis sukuriama visiškai ir realiai atvira ir konkurencinga gamtinių dujų vidaus rinka, kurioje visi vartotojai dėl šio skaidrumo gali, be kita ko, laisvai pasirinkti tiekėjus.

65 Vis dėlto iš šios direktyvos I priedo 1 punkto matyti, kad šios priemonės nepažeidžia Sąjungos teisės aktų dėl vartotojų apsaugos. Taigi, siekiant užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, valstybė narė gali teisėtai bausti, pirma, už sektoriaus teisės aktų, kuriais siekiama liberalizuoti gamtinių dujų rinką, pažeidimus ir, antra, už Direktyvoje 2005/29 numatytų taisyklių, susijusių su nesąžininga komercine praktika, pažeidimus (pagal analogiją žr. 2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 47 punktą).

66 Siekiant nustatyti, ar toks kumuliatyvus persekiojimo ir sankcijų taikymas yra būtinas, reikia išsiaiškinti, ar yra nustatytos aiškios ir tikslios taisyklės, leidžiančios numatyti veiksmus ir neveikimą, kurie gali būti persekiojimo ir sankcijų kumuliacijos objektas ir dėl kurių skirtingos institucijos gali derinti veiksmus, jeigu abi procedūros buvo vykdomos pakankamai koordinuotai ir panašiu laiku ir jeigu į sankciją, skirtą per ankstesnę procedūrą, buvo atsižvelgta vertinant antrąją sankciją, todėl atitinkamam asmeniui dėl tokios kumuliacijos atsirandanti našta neviršija to, kas būtina, o skirtų sankcijų visuma atitinka padarytų pažeidimų sunkumą (2022 m. kovo 22 d. Sprendimo *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, 51 punktas).

67 Kaip pažymėta generalinio advokato išvados 49 punkte, nieko keisto, kad energijos gamybos ar paskirstymo rinkoje veikianti bendrovė turi laikytis įvairių sektorių reglamentuojančių teisės aktų, kuriais siekiama skirtingų arba vienas kitą papildančių tikslų, ir prireikus jai gali būti taikomos kelios skirtingos sankcijos už tą patį elgesį, remiantis šiais sektorių reglamentuojančiais teisės aktais.

68 Šiuo atveju Teisingumo Teismo turima bylos medžiaga patvirtina glaudžią laiko sąsają tarp dviejų pagrindinėje byloje aptariamų administracinių procedūrų ir sprendimų, priimtų joms pasibaigus; pirmoji procedūra pradėta remiantis energetikos sektorių reglamentuojančiais, o antroji – vartotojų apsaugą, taip pat atitinkamų institucijų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija nustatančiais teisės aktais (tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).

69 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 50 straipsnis, siejamas su jos 52 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama, jog gamtinių dujų tiekėjui, remiantis skirtingais nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkeliamos atitinkamai Direktyva 2009/73 ir Direktyva 2005/29, būtų taikomos dvi skirtingos sankcijos, laikytinos „baudžiamojo pobūdžio sankcijomis už tapačias veikas“, jeigu:

– yra nustatytos aiškios ir tikslios taisyklės, leidžiančios numatyti, už kokius veiksmus ir neveikimą gali būti vykdomi keli persekiojimai ir taikomas sankcijų sumavimas, taip pat užtikrinti dviejų kompetentingų institucijų veiklos koordinavimą;

– abi atitinkamos procedūros buvo atliktos pakankamai koordinuotai per trumpą laiką; ir

– skirtų sankcijų visuma atitinka padarytų pažeidimų sunkumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

70 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 3 straipsnio 1 ir 3 dalys

turi būti aiškinamos taip, kad:

pagal jas nedraudžiama nacionalinei energetikos reguliavimo institucijai, konstatavusiai, kad gamtinių dujų tiekėjas pakeitė šio produkto tiekimo kainą ir taip neįvykdė skaidrumo pareigos savo vartotojų atžvilgiu, įpareigoti jį taikyti iš pradžių su jais sudarytose sutartyse nustatytą kainą.

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis, siejamas su jos 52 straipsnio 1 dalimi,

turi būti aiškinamas taip, kad:

pagal jį nedraudžiama, jog gamtinių dujų tiekėjui, remiantis skirtingais nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkeliamos atitinkamai Direktyva 2009/73/EB ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“), būtų taikomos dvi skirtingos sankcijos, laikytinos „baudžiamojo pobūdžio sankcijomis už tapačias veikas“, jeigu:

– **yra nustatytos aiškios ir tikslios taisyklės, leidžiančios numatyti, už kokius veiksmus ir neveikimą gali būti vykdomi keli persekiojimai ir taikomas sankcijų sumavimas, taip pat užtikrinti dviejų kompetentingų institucijų veiklos koordinavimą;**

– **abi atitinkamos procedūros buvo atliktos pakankamai koordinuotai per trumpą laiką; ir**

– **skirtų sankcijų visuma atitinka padarytų pažeidimų sunkumą.**

Parašai.